

УДК 631.12:62-2

ДОСЛІДЖЕННЯ ВІДНОСНОЇ АБРАЗИВНОЇ СТІЙКОСТІ РОБОЧИХ ОРГАНІВ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ МАШИН

Кузнецова О.Ю., к.т.н.

(Дніпропетровський державний аграрно-економічний університет)

В роботі досліджена відносна абразивна зносостійкість робочих органів сільськогосподарської техніки. Показано, що відносна зносостійкість більшості зразків, як з оригінальних виробів, так і з їх аналогів, знаходиться на одному рівні.

Вступ. В даний час на ринку України представлено широкий спектр робочих органів сільськогосподарських машин як оригінальних, так і їх аналогів, причому вибір серед них складає реальну виробничу проблему для споживачів, так як за властивостями і за межами цін вони можуть значно різнитися.

Як відомо, робочі органи сільськогосподарської техніки працюють в досить жорстких умовах та в процесі роботи зазнають впливу різних несприятливих факторів, як то дія різних за характером і рівнем навантажень, вплив абразивного середовища, перемінні температурні умови тощо. Захист від зносу є однією з центральних проблем науки і техніки, оскільки в промислово розвинених країнах вартість витрат, пов'язаних із зносом деталей, схильних до різних видів зношування, складає більше 10% валового національного доходу. Половина з них пов'язана з абразивним зношуванням [1].

Слід зазначити, що підвищення зносостійкості деталей сприяє збільшенню ресурсу роботи, зменшенню трудових витрат на ремонт і обслуговування агрегатів в цілому [2]. В зв'язку з цим, при виборі робочих органів необхідну увагу слід приділяти відносній абразивній зносостійкості деталей.

Враховуючи вищевикладене, метою роботи було дослідження відносної абразивної зносостійкості робочих органів сільськогосподарської техніки.

Методика досліджень. Дослідження зразків на абразивне зношування проводили згідно ГОСТ 23.208-79 на машині тертя СМЦ-2. Суть методу полягала у тому, що за однакових умов проводили зношування досліджуваного і еталонного зразків (ст.45, ГОСТ 1050-74 в відпаленому стані з твердістю HV 190-200) абразивними частинками (електрокорунд №16-Н, ГОСТ 3643-71), які подавалися в зону тертя і притискалися до зразка гумовим роликком, що обертається, згідно схеми, рис.1.

Перед випробуванням абразив просушували (вологість не більш 0,16%). Припрацювання ролику проводили тертям об його поверхню шліфувальної шкурки типу 2 (ГОСТ 6456-75) із зернистістю № 8П (ГОСТ 3647-71), закріпленої в зразку-утримувачі на плоскій сталевій пластині. Після припрацювання ролик промивали в бензині. Умови випробування приведені в таблиці 1.

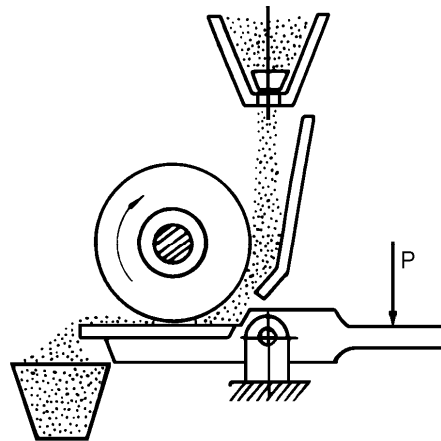

Рисунок 1 – Схема визначення зносостійкості об нежорстко закріплені абразивні частки

Знос зразків, що випробовувались і еталонних визначали шляхом зважування до і після випробування з погрішністю не більш 0,1 мг. Відносну зносостійкість досліджуваного матеріалу обчислювали за формулою:

$$K_u = \frac{g_e \cdot \rho_d \cdot N_d}{g_d \cdot \rho_e \cdot N_e}$$

де: ρ_e, ρ_d – густина еталонного і досліджуваного матеріалів, кг/м³;

N_e, N_d – кількість обертів ролика при випробуваннях еталонного і досліджуваного зразків;

g_e, g_d – знос еталонного і досліджуваного зразків, кг.

Таблиця 1 – Умови випробування при зношуванні об нежорстко закріплені абразивні частки

Навантаження, Н	Частота обертання, об/мин	Характеристика гумового ролику			
		Діаметр, мм	Ширина, мм	Твердість за ГОСТ 263-75	Відносне остаточне подовження, %
44	60	50 мм	15±0,1	78-85	15-20

Густину зразків ρ визначали гідростатичним зважуванням. Зразок, підвішений до коромисла аналітичних терезів, послідовно зважували у повітрі й у дистильованій воді при температурі 293 К з точністю не нижче 0,0001 г. Густину розраховували за відношенням маси зразка у повітрі до різниці мас у повітрі й у воді. Середнє арифметичне значення густини, отримане в результаті не менше, як трьох вимірів, що відрізняються не більше ніж на 1 %, приймали за остаточний результат.

Результати досліджень. За одиницю відносної зносостійкості ($K_u=1$) прийнята величина зношування еталонного матеріалу, виготовленого зі сталі 45. Аналіз одержаних даних (рис. 2) свідчить про те, що найвищу відносну зносостійкість мають зразки №3 ($K_u=1,57$) та №5 ($K_u=1,53$). Цей параметр найбільш стабільно і чітко відрізняється від інших. Відносна абразивна зносостійкість решти зразків знаходиться практично на однаковому рівні ($K_u=1,35...1,42$) і навіть багаторазові випробування не дозволили виявити стійкого «лідера» серед зразків 6, 8, 2, 1, 4, 7.

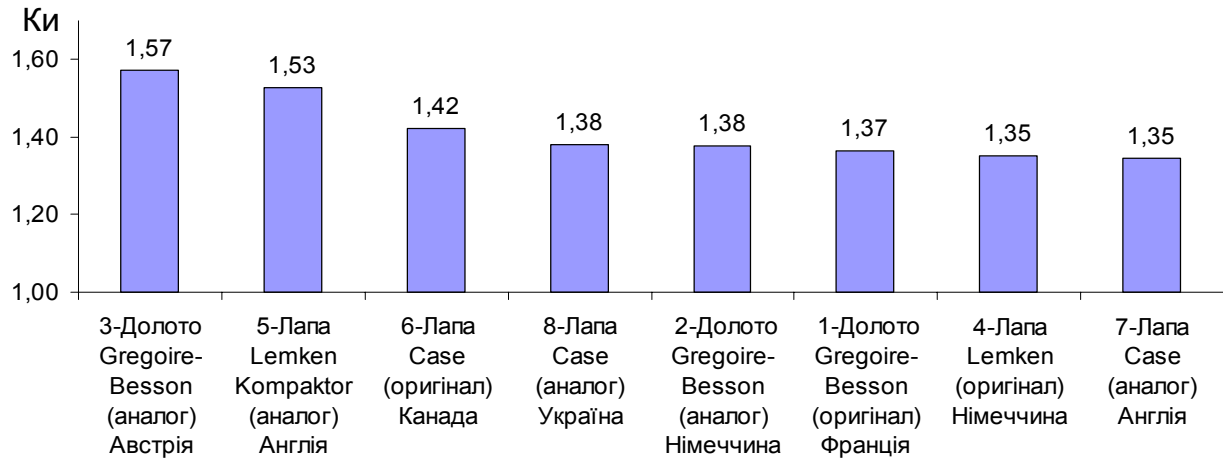

Рисунок 2 – Відносна абразивна зносостійкість зразків робочих органів сільськогосподарських машин

Висновки. За результатами лабораторних досліджень встановлено, що найвищу зносостійкість серед наданих зразків мають № 3 і 5 – на 53 і 57 % вищу від еталонного та на 11...15 % від найближчого за значенням $K_{и}$ – № 6. Решта зразків також мають більшу зносостійкість від еталону – на 35...42 %, але знаходяться практично в одному секторі значень, що підпадають під похибку вимірювань – 7% (варіація $K_{и}$ – від 1,35 до 1,42).

Автор висловлює вдячність співробітникам підприємства «Нью Лайн Агро» за надані матеріали та підтримку в процесі досліджень.

Список літератури

1. Александров А.Г. Восстановление и повышение износостойкости и срока службы деталей машин /А.Г. Александров, С.П. Бережный, И.М. Билоник; под ред. В.С. Попова. – Запорожье: Изд-во ЗГТУ, 1999. – 311 с.

2. Антипенко А.М. Основы трибологии. Підручник. / А.М. Антипенко, О.М. Белас, В.А. Войтов; за ред. В.А. Войтова. – Харків: ХНТУСГ, 2008. – 342 с.

Аннотация

ИССЛЕДОВАНИЕ ОТНОСИТЕЛЬНОЙ АБРАЗИВНОЙ ИЗНОСОСТОЙКОСТИ РАБОЧИХ ОРГАНОВ СЕЛЬСКОХОЗЯЙСТВЕННЫХ МАШИН

Кузнецова О.Ю.

В работе исследована относительная абразивная износостойкость рабочих органов сельскохозяйственной техники. Показано, что относительная износостойкость большинства образцов, как из оригинальных изделий, так и из их аналогов, находятся на одном уровне.

Abstract

INVESTIGATION OF RELATIVE ABRASIVE WEAR-RESISTANCE OF WORKING ORGANS OF AGRICULTURAL MACHINES

O. Kuznetsova

The relative abrasive wear-resistance of working organs of agricultural technique is investigated in the work. It is shown that relative wear-resistance of most standards, both from original wares and from their analogues, is at one level.